

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

S-ryhmän lausunto luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Kiitämme mahdollisuudesta lausua koulutuspoliittisesta selonteosta. S-ryhmä on suurin yksityinen työnantaja Suomessa ja työllistämme suoraan noin 38 000 henkilöä ja lisäksi välillisesti kymmeniä tuhansia kaikkialla maassamme.

S-ryhmän näkökulmasta koulutusjärjestelmän tarkasteleminen ja kehittäminen kokonaisuutena on tärkeää, ja kaiken ikäisten oppimisen edellytyksistä, oppimisvalmiuksista ja osaamisen kehittamisestä on huolehdittava riittävin resurssein.

Eriyisen tärkeää on varmistaa, että eri puolilla Suomea on jatkossakin saatavilla riittävästi ammatillista koulutusta (toinen aste ja AMK) ja sen myötä osaavaa työvoimaa. Tämä on tärkeää tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi ja alueiden elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi. Olemme S-ryhmässä huomanneet työvoiman saatavuushaasteet jo nyt: esimerkiksi harvaan asutuilla alueilla on vaikea saada työntekijöitä ja harjoittelijoita. Uuden osaavan työvoiman saatavuuden lisäksi on varmistettava, että työelämässä olevien aikuisten osaamista voi joustavasti kehittää joka puolella Suomea.

S-ryhmä haluaa omalta osaltaan olla mukana kehittämässä sellaisia koulutusratkaisuja ja -rakenteita, joiden avulla turvataan työvoiman saatavuutta myös tulevilla vuosikymmenillä.

Lisäksi haluamme kiinnittää erityisesti huomiota nuorten työelämässä pärjäämiseen. S-ryhmä on Suomen suurin nuorten työllistäjä. Työntekijöistämme lähes neljännes on alle 25-vuotiaita ja

kesätöissä on vuosittain noin 14 000 nuorta. Nuorten työkykyhaasteet näkyvät S-ryhmän yritysten arjessa lisääntyneissä määrin. Kannamme huolta nuorten yleisestä elämönhallintaosaamisesta sekä siitä, että jo ennen työelämään siirtymistä monilla nuorilla on psyykkistä oireilua ja/tai niin huono fyysinen kunto, että se vaikuttaa työkykyyn jo työuran alussa, sekä vaikeuttaa pärjäämistä työelämässä. Tämä on suuri yhteiskunnallinen haaste, johon pitää olla välineitä tarttua kaikilla koulutusjärjestelmän askelmilla.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Ammatillinen koulutus toteutuu yhä enemmän työpaikoilla. Rahoituksen ja rakenteiden on tuettava tätä siirtymää, ja on varmistettava, että oppilaitos-työelämäyhteistyötä tuetaan ja ohjataan tavoitteellisesti. S-ryhmä tarjoaa mahdollisuuden työelämässä oppimiseen tuhansille ammatillisen koulutuksen opiskelijoille vuosittain. Se on meille merkittävä asia, ja kehitämme myös itse jatkuvasti oppilaitosyhteistyön toimintamalleja. Vakavana huolena on ammatillisen osaamisen tason lasku, jos työpaikalla tapahtuvaa oppimista ei resursoida ja tueta riittävästi. Erityisesti enemmän tukea tarvitsevien opiskelijoiden työpaikalla tapahtuvan oppimisen tuki on varmistettava oppilaitosten toimesta.

Oleellista on myös varmistaa ja kehittää opettajien työelämäosaamista vastaamaan toimialojen nykytodellisuutta. Opettajien osallistuminen opiskelijoiden työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen sekä opettajille suunnatut omat työelämäjaksot ovat tarpeen. Niihin tulee resursoida riittävästi.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden pääsy ja kiinnittyminen työelämään on tärkeää kaikkien osapuolten näkökulmasta. Tarvitsemme Suomessa kaiken potentiaalin ja osaamisen käyttöön. Kielikynnys ei saa estää ammatillista opiskelua ja työelämään sijoittumista. On erityisen tärkeää tukea lisäpanostuksin ammatillisen koulutuksen aikaista kielenopetusta ja harjaannuttamista aidossa työympäristössä.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Kauppakorkeakouluissa (yliopisto) ei tunnisteta tällä hetkellä retail-busineksen osaamistarpeita. Tarvitaan tutkimukseen perustuvaa ajantasaista kaupan alan korkeakoulutasoista koulutusta, jossa huomioidaan digitaalisen kaupan, verkkokaupan ja kansainvälisen kaupan osaaminen nyt ja tulevaisuudessa. S-ryhmä on mielellään mukana tämän alueen koulutuksen kehittämistyössä.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Työelämän muutokset, kaupan alalla erityisesti automatisaatio ja digitalisaatio, edellyttävät, että jo työelämässä olevien aikuisten osaamista kehitetään ketterästi, osuvasti ja joustavasti. On erittäin tärkeää, että työssä olevien aikuisten työmarkkinakuntoisuudesta pidetään huolta, ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia on tarjolla kattavasti ja matalalla kynnyksellä. Tämä on avaintekijä entistä pidempien työurien mahdollistamisessa. Työnantajana teemme mielellään yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa sopivien täsmä- ja täydennyskoulutusratkaisujen löytämiseksi.

Kannatamme tavoitetta, että mahdollistetaan koulutusasteesta riippumaton, sekä työelämän, että opiskelijan henkilökohtaisen tarpeen mukainen osaamisen kehittäminen.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Holamo Elina
SOK / S-ryhmä